

ชื่อเรื่อง	การพิสูจน์เอกลักษณ์และคุณลักษณะของแบคทีเรีย ยีสต์ และราที่แยกจากเนื้อตาลโตนดสุก น้ำตาลสด และน้ำตาลเมา ในจังหวัดชัยนาท
ชื่อผู้วิจัย	อำนาจ ภักดีโต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ น.สพ.ดร. สุรพล พหลภักย์ และ สันฐิตา ตังคจิวงกูร
ปีที่วิจัย	พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ ได้ทำการแยก ตรวจสอบ นับ พิสูจน์เอกลักษณ์ และทดสอบคุณสมบัติต่างๆ ของจุลินทรีย์ที่เจริญอยู่ใน เนื้อตาลโตนดสุก น้ำตาลสด และน้ำตาลเมา จำนวน 6, 6 และ 7 ตัวอย่าง ตามลำดับ หลังจากทำการตรวจสอบแบคทีเรีย ยีสต์ และรา ทั้งหมด และตรวจวิเคราะห์หาแบคทีเรียก่อโรคใน เนื้อตาลโตนดสุก น้ำตาลสด และน้ำตาลเมา พบว่า มีแบคทีเรียในเนื้อตาลโตนดสุกมีอยู่จำนวน 3.3×10^7 - 4.7×10^{10} CFU/ml ยีสต์และรา มีจำนวน 2.1×10^5 - 1.7×10^8 CFU/ml น้ำตาลสด มีแบคทีเรียจำนวน 1.2×10^8 - 2.5×10^{10} CFU/ml ยีสต์และรา จำนวน 1.2×10^7 - 3.1×10^8 CFU/ml และน้ำตาลเามีแบคทีเรียจำนวน 1.2×10^7 - 1.9×10^{10} CFU/ml ยีสต์และรา จำนวน 1.3×10^6 - 2.6×10^8 CFU/ml นอกจากนี้ยังพบเชื้อแบคทีเรียก่อโรค ในเนื้อตาลโตนดสุก คือ *Bacillus cereus* น้ำตาลสด คือ *Escherichia coli* และ *Bacillus cereus* น้ำตาลเมา คือ *Staphylococcus aureus*

หลังจากนำแบคทีเรียกรดแลคติก แบคทีเรียกรดอะซิติก ยีสต์และรา ที่แยกได้จากตัวอย่างมีจำนวน 85, 95, 22 และ 24 ไอโซเลต ตามลำดับ มาทำการทดสอบการสร้างเอนไซม์อะไมเลส และโปรติเอส พบว่า แบคทีเรียทั้งแบคทีเรียกรดแลคติกและแบคทีเรียกรดอะซิติกไม่สามารถสร้างเอนไซม์โปรติเอสย่อยเคซีนได้ แต่พบยีสต์ จำนวน 6 ไอโซเลต สามารถสร้างเอนไซม์อะไมเลสย่อยแป้งได้ นอกจากนี้ยังพบเชื้อราที่แยกได้สามารถสร้างเอนไซม์อะไมเลส (amylase) ได้ทุกไอโซเลตอีกด้วย

จุลินทรีย์ก่อโรคสายพันธุ์มาตรฐานจำนวน 10 สายพันธุ์ และ แบคทีเรียกรดแลคติก แบคทีเรียกรดอะซิติก ยีสต์ และรา ชนิดละ 3 สายพันธุ์ ถูกนำมาทดสอบด้วยสารสกัดจากเนื้อพะยอม เปลือกพะยอม เนื้อมะเกลือ และเปลือกมะเกลือ พบว่า สารสกัดจากเนื้อพะยอมสามารถทำการยับยั้งจุลินทรีย์ก่อโรคสายพันธุ์มาตรฐานได้ดีกว่าสารสกัดจากเปลือกพะยอม ส่วนสารสกัดจากเนื้อมะเกลือ และเปลือกมะเกลือไม่สามารถออกฤทธิ์ยับยั้งจุลินทรีย์ก่อโรคสายพันธุ์มาตรฐานทั้งหมด และยีสต์ที่แยกได้จากน้ำตาลเมา เนื้อตาลโตนดสุก และน้ำตาลสด นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าทั้งสารสกัดจากเนื้อพะยอม เปลือกพะยอม เนื้อมะเกลือ และเปลือกมะเกลือ ยังไม่สามารถ

ออกฤทธิ์ยับยั้งทั้งแบคทีเรียกรดแลคติก แบคทีเรียกรดอะซิติกได้อีกด้วย แต่มีผลออกฤทธิ์บ้างกับ ยีสต์และราบางสายพันธุ์แต่น้อยมากจนไม่มีผลทางนัยสำคัญ

หลังจากทำการพิสูจน์เอกลักษณ์โดยอาศัยคุณสมบัติทางสัณฐานวิทยาและชีวเคมีพบว่า แบคทีเรียกรดแลคติก แบคทีเรียกรดอะซิติก ยีสต์ และรา พบว่า แบคทีเรียกรดแลคติกสกุล *Lactobacillus*, *Streptococcus* และ *Pediococcus* แบคทีเรียกรดอะซิติก สกุล *Acetobacter* และ *Gluconobacter* ยีสต์สกุล *Saccharomyces* และ ราสกุล *Alternaria*, *Penicillium* และ *Nigrospora*.

คำสำคัญ: แบคทีเรียกรดแลคติก, แบคทีเรียกรดอะซิติก, ยีสต์, รา, เนื้อตาลโตนดสุก, น้ำตาลสด, น้ำตาลเมา